

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : બોધ (જ્ઞાન) અધ્યયન અને સાંસ્કૃતિક પરિપ્રેક્ષ્ય

તારીખ : 24-04-2023

કોર્સ - 01 (A)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

- પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક વાક્યમાં લખો. (06)
1. સંરચનાવાદના બે સમર્થકોનાં નામ આપો.
 2. સ્મૃતિ (સ્મરણ) એટલે શું ?
 3. રમતનો અર્થ લખો.
 4. પ્રત્યાયન એટલે શું ?
 5. આલ્બર્ટ બાન્દુરાએ આપેલા સિદ્ધાંતનું નામ જણાવો.
 6. 'સ્વ' એટલે શું ?
- પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં લખો. પ્રત્યેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે. (10)
7. ધ્યાનના પ્રકાર જણાવો.
 8. ડિસ્લેક્સિયા શબ્દનો અર્થ જણાવો.
 9. વાર્તાલાપ એટલે શું ?
 10. રમતની કોઈ બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
 11. સ્વ-પૃથક્કરણ પદ્ધતિ અંતર્ગત આત્મનિરીક્ષણની રીતો જણાવો.
- પ્રશ્ન - 3 ગમે તે બે પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો. (06)
12. રમત રમવાથી થતાં શૈક્ષણિક ફાયદાઓ વર્ણવો.
 13. વાર્તાકથન પદ્ધતિનું મહત્વ સમજાવો.
 14. સ્વની ઓળખ માટેની આવશ્યકતા ચર્ચો.
- પ્રશ્ન - 4 ગમે તે બે પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો. (08)
15. 'રમત' બાળકના સાંવેગિક વિકાસ સાથે જોડાણ ધરાવે છે. આ વિધાન સમજાવો.
 16. ઈન્ટર્નશિપ દરમિયાન થયેલ અનુભવનો પરથી નીચે દર્શાવેલ પ્રસંગને આધારે નોંધ તૈયાર કરો.
 - (અ) શાળાનો યાદગાર અનુભવ
 - (બ) વર્ગખંડમાં અભ્યાસકાર્ય કરાવતી વખતે કોઈ યાદગાર ઘટના
 - (ક) તમારા કાર્ય માટે તમને મળેલ પ્રોત્સાહન
 17. નૈતિક વિકાસની સમજ આપી જરૂરિયાત જણાવો.
- પ્રશ્ન - 5 ગમે તે એક પ્રશ્નનો ઉત્તર સવિસ્તાર લખો. (05)
18. ધ્યાનને અસર કરતાં આંતરિક પરિબલો ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
 19. આત્મનિરીક્ષણ માટે ક્રમમાપ દંડ તથા પ્રસંગ નોંધ ઉદાહરણ સહ સમજાવો.

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : સ્વની સમાજ તરફ અને શૈક્ષણિક દૃષ્ટીબિંદુનો વિકાસ

તારીખ : 24-04-2023

કોર્સ - 01 (B)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

- પ્રશ્ન - 6 નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં જવાબ લખો. (06)
20. જર્નલ એટલે શું ?
 21. જર્નલના ઇન્ટ્યાર્જ કોણ હોય છે ?
 22. જર્નલ માટેની સામગ્રી કઈ કઈ છે ?
 23. રેટિંગ સ્કેલ એટલે શું ?
 24. 'Report writing' માટે ગુજરાતી શબ્દ કયો પ્રયોજાય છે ?
 25. વર્કશોપના દરેક સેશનનો સમય કેટલો હોય છે ?
- પ્રશ્ન - 7 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (10)
26. મલ્ટીગ્રેડ અને મલ્ટીલેવલ ટિચિંગ એટલે શું ?
 27. ઇ-લર્નિંગ એટલે શું ?
 28. વિશિષ્ટ જરૂરીયાતવાળા બાળકો કોને કહેવાય ?
 29. કાર્યશાળાના હેતુઓ કયા કયા છે ?
 30. પર્યાવરણ સંરક્ષણ સંબંધિત ચાર પ્રવૃત્તિઓ જણાવો.
- પ્રશ્ન - 8 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (06)
31. જર્નલ લેખન માટેની જરૂરી બાબતો જણાવો.
 32. પૂર્વ વર્કશોપ પ્રવૃત્તિ અને પોસ્ટ વર્કશોપ પ્રવૃત્તિમાં શું તફાવત છે ?
- અથવા
32. સમાવેશી વર્ગખંડ કોને કહેવાય ? આવા વર્ગખંડના મૂલ્યાંકન માટે કયા મુદ્દાઓનું ધ્યાન રાખવું.
- પ્રશ્ન - 9 નીચેના પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ લખો. (08)
33. તાલીમાર્થીઓએ 'તારે જમીન પર' ફિલ્મ શા માટે જોવી જોઈએ ?
 34. તમારી સંસ્થામાં આયોજિત કોઈ પણ એક પ્રવૃત્તિનો અહેવાલ લખો.
- અથવા
34. શાળા સંસાધનો જણાવી તેનું મહત્ત્વ લખો.
- પ્રશ્ન - 10 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો. (05)
35. જર્નલ શા માટે રાખવી જોઈએ ?
- અથવા
35. ક્રિયાત્મક સંશોધન એટલે શું ? તેમાં માર્ગદર્શકની ભૂમિકા જણાવો.

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : શાળા સંસ્કૃતિ, નેતૃત્વ અને પરિવર્તન

તારીખ : 25-04-2023

કોર્સ - 02 (A)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

માધ્યમ : ગુજરાતી

પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના એક બે વાક્યમાં જવાબ લખો. (08)

1. વ્યવસ્થાપન વ્યાખ્યા આપો.
2. રાજ્યકક્ષાએ શિક્ષણ તંત્રના વ્યવસ્થાપનનું કાર્ય કોણ કરે છે ?
3. NCERT નું પૂરું નામ લખો.
4. પંચાયતી રાજ કયા ત્રણ સ્તરે કામ કરે છે ?
5. પ્રાથમિક શિક્ષકોની લઘુત્તમ લાયકાત કોણ નક્કી કરે છે ?
6. નેતૃત્વની વ્યાખ્યા આપો.
7. શિક્ષકની દૃષ્ટિએ કેવું ભાવાવરણ શાળા માટે આદર્શ ગણાય ?
8. પ્રવેશોત્સવ કાર્યક્રમ કયા માસમાં ઉજવવામાં આવે છે ?

પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (08)

9. માનવસંસાધન વિકાસ મંત્રાલય દ્વારા કઈ કઈ યોજના ચલાવવામાં આવે છે ?
10. શિક્ષણના માળખાના પ્રકાર જણાવો.
11. શૈક્ષણિક વય જૂથના આધારે શાળાના પ્રકાર જણાવો.
12. શાળા ભાવાવરણમાં શિક્ષકની ભૂમિકા લખો.

અથવા

12. વિદ્યાલક્ષ્મી બોન્ડનો ઉદ્દેશ્ય શું છે ?

પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં મુદ્દાસર જવાબ લખો. (09)

13. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણપંચ (કોઠારી પંચ 1964-66) ની ભલામણો જણાવો.
14. રાજ્યકક્ષાએ શિક્ષણનું વહીવટી માળખું જણાવો.

અથવા

14. કસ્તુરબા ગાંધી બાલિકા વિદ્યાલય (KGBV) ટૂંકનોંધ લખો.
15. 2002 થી કાર્યરત સર્વશિક્ષા અભિયાન કયા હેતુઓ સાકાર કરવા કાર્યરત છે ?

પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો. (10)

16. રાષ્ટ્રીય શિક્ષણ નીતિ (1986) ની ચાવી રૂપ ભલામણો લખો.

અથવા

16. પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકશ્રીની કચેરી કયા કાર્યક્રમો સાથે સંકળાયેલી છે તેની ચર્ચા કરો.
17. સારા નેતાના લક્ષણોની ચર્ચા કરો.

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : વૈવિધ્ય, જાતિ અને સમાવશી શિક્ષણ

તારીખ : 25-04-2023

કોર્સ - 02 (B)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો. (08)

18. બહિષ્કૃતિકરણ એટલે શું ?
19. સમતા એટલે શું ?
20. કુટુંબ એ નો પાયાનો એકમ છે.
21. વિશિષ્ટ જરૂરિયાત ધરાવનાર બાળકો માટે ગુજરાતીમાં કયા શબ્દો પ્રયોજાય છે ?
22. અધ્યયન મુશ્કેલી વિસ્તાર કઈ પ્રક્રિયા સાથે જોડાયેલ છે ?
23. કયા પ્રકારની અક્ષમતામાં બાળક અક્ષરો Out of Order લખે છે ?
24. આપણને અનૌપચારિક શિક્ષણ ક્યાંથી પ્રાપ્ત થાય છે ?
25. જાતિ માટે અંગ્રેજીમાં કયા બે શબ્દો વપરાય છે ?

પ્રશ્ન - 6 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (08)

26. શાળાના મુખ્ય ઘટકો જણાવો.
27. સમાનતા એટલે શું ?
28. વાચન વિસંગતતા કયા બે પ્રકારની હોય છે ?
29. ઓટીઝમ એટલે શું ?

અથવા

29. સ્ત્રીત્વના ગુણ લક્ષણો લખો.

પ્રશ્ન - 7 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (09)

30. સમાવેશી શિક્ષણ માટે વિવિધ શાળાઓમાં શિક્ષકોએ કરેલ પ્રયત્નો વર્ણવો.
31. લેખનમાં વિસંગતતા અર્થ જણાવી તેની ઓળખ કઈ રીતે કરશો ?

અથવા

31. PWD એક્ટના શિક્ષણના પ્રકારમાં વિકલાંગતા ધરાવતી વ્યક્તિ માટે કઈ ખાસ જોગવાઈઓ કરવામાં આવી છે ?
32. કુટુંબનું અન્ય સામાજિક સંસ્થાઓ સાથેનું પ્રત્યાયન ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.

પ્રશ્ન - 8 નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો. (10)

33. સમાવેશી શિક્ષણમાં વિવિધ સંસ્થાઓની ભૂમિકા સમજાવો.

અથવા

33. ગુણનમાં અક્ષમતા (Dyscalculia) અર્થ જણાવી ગણનમાં અક્ષમતા બાળકની ઓળખ અને મૂલ્યાંકન કઈ રીતે કરશો ?
34. વર્ગખંડ પ્રક્રિયા સંદર્ભે જાતીયતાની અસર વિગતે લખો.

(2)

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : ગુજરાતી (HL)

તારીખ : 26-04-2023

કોર્સ - 03 (A)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

(ઘોરણ 6 થી 8)

પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (08)

1. માતૃભાષા શિક્ષણના હેતુઓ જણાવો.
2. અભિવ્યક્તિ કયા બે કૌશલ્યો દ્વારા થાય છે ?
3. વ્યાવહારિક ઉપયોજન એટલે શું ?
4. છંદમાં યતિ કોને કહે છે ?
5. કોઈ પણ બે દ્વિરુક્ત શબ્દરચના લખો.
6. નિરંજને વેદ સાહેબના પત્રનો ઉપયોગ કયા કામ માટે કર્યો ?
7. 'પરીક્ષા' વાર્તાના લેખકનું નામ જણાવો.
8. 'ધૂળિયે મારગ' કાવ્યમાં 'ધૂળિયે મારગ' શબ્દનો શો અર્થ અભિપ્રેત છે ?

પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (08)

9. પત્ર અને અરજી વચ્ચે શો ભેદ છે ?
10. વિકાસાત્મક આવર્તન એટલે શું ?

અથવા

10. તાર્કિક ચિંતનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
11. જીવરામ ભટ્ટ શા માટે કાગળ પાછો આપે છે ?
12. સંસ્કારની શ્રીમંતાઈ શામાં રહેલી છે ?

પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (09)

13. સંક્ષેપીકરણ કરતી વખતે કઈ બાબતોનું ધ્યાન રાખશો ?
14. અલંકાર એટલે શું ? શ્લેષ અલંકાર અને યમક અલંકાર વચ્ચેનો ભેદ ઉદાહરણ સાથે સ્પષ્ટ કરો.
15. 'પાદર' વિશેના લેખકના સંસ્મરણોનું સંક્ષિપ્તમાં વર્ણન કરો.

પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર ઉત્તર લખો. (10)

16. 25 વિદ્યાજ્યોત સોસાયટી, રંગોલી, સુરતથી રેણુ શર્મા અંકુર વિદ્યાલય, સુરતના આચાર્યશ્રીને શિક્ષણની જગ્યા માટે અરજી કરે છે.

અથવા

16. અહેવાલ લખો : પ્રજાસત્તાક દિનની ઉજવણી
17. ગદ્ય શિક્ષણની પદ્ધતિઓના નામ જણાવી જૂથ-ચર્ચા પદ્ધતિના ફાયદા અને મર્યાદાઓ વર્ણવો.

ડી.એલ.એડ્. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્ષ)

વિષય : અંગ્રેજી

તારીખ : 26-04-2023

કોર્સ - 03 (B)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

(ઘોરણ 6 થી 8)

પ્રશ્ન - 5 (A) Read the Following lines and answer the following questions. (02)

In the jungle, standing near the lake,

I saw a tiger looking at a snake.

In the jungle, roaring loudly,

I saw a lion sitting proudly.

18. Where was a tiger ?
19. Write rhyming word of loudly.

(B) Read the Following lines and answer the following questions given below. (02)

One day Motu walked to the river. He entered the water. He enjoyed swimming for a long time. Then chhotu also arrived there. He looked at Motu and shouted, "Motu, come out for a minute."

20. Who enjoyed swimming ?
21. Where did chhotu arrive ?

Read the following paragraph and answer the questions given below. (02)

The king was a magician. He set three difficult tests. Each day he would hide the princess at a different place. The prince had to find and bring her back to the palace. Many princes tried but failed in this test. So the king turned them into a donkey with his magic.

22. Where would the magician hide the princess ?
23. Why did the magician turn princes into a donkey ?

Read the following paragraph and answer the questions given below. (02)

Dhanush and Raghav are best friends. They are studying in class - VIII. Today is Sunday and both are on the playground. "Raghav ! I am hungry. Let's go to my uncle's home. It's just next to this street." said Dhanush.

24. Who are studying in class - VIII ?
25. Who is hungry ?

પ્રશ્ન - 6 (A) Fill in the blanks by using proper answer given in the bracket. (04)

26. Valmiki the Ramayana. (writes, wrote)
27. Kaveri was absent Tuesday. (on, in)
28. Jay I played kabaddi yesterday. (and, with)
29. I ate ice-cream. (a, an, the)

(1)

(B) Complete the following dialogues using the clues.

(03)

30. 2 kgs. please.

- Where are you going ?
- Will you bring some sugar for me ?

Rashmi : Good afternoon, aunty.

Radhaben : Good afternoon.

Rashmi : I am going to the market.

Radhaben :

Rashmi : Why not ? How much, aunty ?

Radhaben :

Rashmi : Sure, see you.

Or

30. Read the data and answer the question.

No.	Name of the Participant	Problem	Name of the counsellor	Advice of the counsellor
1.	Jignesh	Lack of self-confidence	Mr. Bakshi	Plan only of one day and try to follow it.
2.	Dilshad	Pimples	Dr. Shah	Consult a skin specialist.
3.	Antim	Can a blood donor acquire HIV ?	Mr. Bakshi	It is quite safe to donate blood to an HIV patient.
4.	Harish	Chewing gutkha	Mr. Bakshi	Keep your mind engaged in different activities.

Questions :

- (1) Who is the counsellor of Dilshad ?
- (2) What advice is given to Harish by Mr. Bakshi ?
- (3) What is the problem of Jignesh ?

પ્રશ્ન - 7 (A) Answer the following questions in brief.

(06)

(નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો)

31. What is C.L.T. ? Which kind of materials have been used to support it ?
(CLT એટલે શું ? કયા પ્રકારનું સાહિત્ય તેના માટે વાપરી શકાય ?)
32. What is the difference between aloud reading and silent reading ?
(મુખ વાંચન અને શાંત વાંચન વચ્ચે શો તફાવત છે ?)

(2)

33. What is visual Aids ? Give example.

(દ્રશ્ય સાધનો એટલે શું ? ઉદાહરણ આપો.)

(B) Answer the following questions in detail.

(06)

(નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો)

34. What is multilingual class room ? which problems can be seen during teaching English in multilingual class room ?

(બહુભાષી વર્ગખંડ એટલે શું ? અંગ્રેજી શિક્ષણ દરમિયાન કઈ સમસ્યાઓ બહુભાષી વર્ગખંડમાં જોવા મળે છે ?)

35. What is reading ? Explain any two methods of teaching reading.

(વાચન એટલે શું ? વાચન શિક્ષણની કોઈ પણ બે પદ્ધતિઓ સમજાવો.)

પ્રશ્ન - 8 Answer the following questions in detail.

(08)

(નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો)

36. How does the bilingual method of teaching English differ from direct method of teaching English ?

(અંગ્રેજી શીખવવા માટેની દ્વિભાષી પદ્ધતિ, પ્રત્યક્ષ પદ્ધતિથી કઈ રીતે અલગ પડે છે ?)

37. What is continuous and comprehensive assessment ? Explain.

(સતત અને સર્વગ્રાહી મૂલ્યાંકન / આકલન એ શું છે ? સમજાવો.)

38. Which are six stages of English language lesson plan ? Explain.

(અંગ્રેજી ભાષા પાઠ આયોજનના છ પગથિયા કયા કયા છે ? સમજાવો.)

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : ગણિત

કોર્સ - 04 (A)

કુલ ગુણ : 35

તારીખ : 27-04-2023

સમય : 2 થી 5

(ધોરણ 6 થી 8)

પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (07)

1. સમતા દર્શાવતા ગાણિતિક વિધાનનાં સાંકેતિક સ્વરૂપને શું કહે છે ?
2. રેખાખંડ કેટલા પરિણામ ધરાવે છે ?
3. જે આકૃતિના આકાર અને ક્ષેત્રફળનાં માપ સરખા હોય તેવી આકૃતિને કેવી આકૃતિ કહે છે ?
4. શ્રેણી પૂર્ણ કરો. 1, 2, 6, 15, 31,
5. VAT નું પૂરું નામ જણાવો.
6. 1 ઘન સે.મી. બરાબર કેટલા મિલી લિટર થાય.
7. 30 મિનિટ અને 1.5 કલાકનો ગુણોત્તર કેટલો થાય.

પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોનાં ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (08)

8. સામાન્યીકરણની પ્રક્રિયા એટલે શું ? ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
9. નીચેના પ્રાપ્તોંકો પરથી મધ્યક શોધો.
16, 28, 30, 12, 19, 28, 26, 25, 19, 8, 19, 10
10. એક લંબચોરસ પ્રદેશનું માપ 100 સે.મી. x 144 સે.મી. છે. તેમાં 12 સે.મી. x 5 સે.મી. માપ વાળી કેટલી ટાઈલ્સ જોઈએ ?
11. નીચે આપેલ પદાવલિમાંથી પદ અને તેમનાં અવયવ ઓળખીને ટ્રી ચાર્ટ વડે દર્શાવો.
(a) $5xy^2 + 7x^2y$ (b) $-ab + 2b^2 - 3a^2$

પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (12)

12. વિદ્યાર્થીઓમાં કોયડા ઉકેલ શક્તિનો વિકાસ કરવા માટેની પાયારૂપ કેટલી બાબતોની ચર્ચા કરો.
13. જો ઝોયા પાસે તેની રકમનાં 75% વાપર્યો પછી 600 રૂપિયા બાકી રહ્યાં હોય, તો તેની પાસે શરૂઆતમાં કુલ કેટલી રકમ હશે ?
14. વાન હિલ્સની ભૌમિતિક ચિંતન સ્તરની થિયરી સમજાવો. અથવા
14. આકૃતિ દોરીને બહુફલકીય મોડલમાં ધાર, ફલક અને શિરોબિંદુઓની સમજ આપી તેની અગત્યતા જણાવો.

15. સાદુંરૂપ આપો :- $\frac{3^{-5} \times 10^{-5} \times 125}{6^{-5} \times 5^{-7}}$

પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ લખો. (08)

16. ધોરણ-10 નાં વિદ્યાર્થીઓનાં ગુજરાતી વિષયની પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણ પરથી આવૃત્તિ વિતરણ તૈયાર કરો. જેનો એક વર્ગ 35 - 39 હોય.

48	43	53	59	43	38	69	41	57	63
49	44	42	36	44	53	29	55	37	22
34	62	45	43	54	40	38	57	33	27
51	39	35	31	64	55	40	41	58	57
47	46	50	46	47	46	42	45	52	39

17. ભૌમિતિક આકારોનાં માપન માટે કંપાસપેટીનાં સાધનોનાં ઉપયોગ જણાવી. બે સેટ સ્કવેરની મદદથી સમાંતર રેખાની રચના કરવાની પદ્ધતિ જણાવો. અથવા

17. ગણિતનો માનસિક ડર એટલે શું ? કર ઉદ્ભવવાનાં કારણો જણાવો.

(1)

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી

તારીખ : 27-04-2023

કોર્સ - 04 (B)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

(ઘોરણ 6 થી 8)

- પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (08)
18. વિજ્ઞાન શિક્ષણના સંસાધનોના પ્રકાર જણાવો.
 19. પ્રોજેક્ટ હાથી કઈ સાલમાં હાથ ધરવામાં આવ્યો હતો.
 20. વિજ્ઞાન ક્યારે ટેકનોલોજી બને છે ?
 21. સંસ્કૃતિ એટલે શું ?
 22. વિદ્યુત ઊર્જાનું ઉષ્મા ઊર્જામાં રૂપાંતર - આ મુદ્દાના શિક્ષણકાર્ય માટે ઉપયોગી ગમે તે બે શૈક્ષણિક સાધનસામગ્રીના નામ આપો.
 23. વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં સમાવિષ્ટ જ્ઞાનના પરિમાણ જણાવો.
 24. ક્ષેત્રીય મુલાકાતના ચાર સ્થળનાં નામ આપો.
 25. વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં આવતો ગમે તે એક સિદ્ધાંત જણાવો.
- પ્રશ્ન - 6 (અ) નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર લખો. (08)
26. સંકલ્પનાત્મક નકશાની સમજ ઉદાહરણ સાથે સ્પષ્ટ કરો.
 27. વિદ્યાર્થીઓને વિજ્ઞાન કયા ક્ષેત્રોના ઘડતર માટે શીખવવામાં આવે છે. તેની સમજ આપો.
 28. વિજ્ઞાન પ્રયોગશાળામાં કેવી સુવિધા હોવી જોઈએ ?
 29. પદાર્થોના અલગીકરણ એકમમાં કઈ કઈ સંકલ્પનાઓ સિદ્ધ થઈ શકે તે જણાવો.
- (બ) વિસ્તારથી ઉત્તર લખો. (04)
30. વિજ્ઞાનના આવિષ્કારો સામાજિક જીવન પરિવર્તિત કરી રહ્યાં છે - વિધાનની તમારા દૃષ્ટિકોણથી ચર્ચા કરો. અથવા
 30. વિજ્ઞાન માહિતી કે તપાસ.... ? શિક્ષણમાં કયા સ્વરૂપનું મહત્વ આવશ્યક છે તે સમજાવો.
- પ્રશ્ન - 7 નીચેના પ્રશ્નોના એક વાક્યમાં ઉત્તર લખો. (05)
31. ઝડપ શોધવાનું સૂત્ર જણાવો.
 32. વર્મા કમ્પોસ્ટિંગ એટલે શું ?
 33. નાનાં આંતરડાનાં શરૂઆતના ભાગને શું કહે છે ?
 34. પુષ્પના વિવિધ ભાગોના નામ જણાવો.
 35. કીડી કરડે ત્યારે તે આપણા શરીરમાં કયું એસિડ દ્રવ્ય દાખલ કરે છે ?
- પ્રશ્ન - 8 (અ) નીચેના પ્રશ્નોના યોગ્ય ઉત્તર લખો. (06)
36. કારણ આપો : ઘરના વિદ્યુત પરિપથમાં ફ્યૂઝ રાખવામાં આવે છે.
 37. ધાતુનાં ગુણધર્મો જણાવો.
 38. ત્રુટિજન્ય રોગ એટલે શું ? તેના ગમે તે બે રોગના નામ, ત્રુટિ અને ચિહ્ન જણાવો.
- (બ) વિસ્તારથી ઉત્તર લખો. (04)
39. કયા કારણોસર ભૂગર્ભજળ સપાટી નીચી જતી જાય છે - સમજાવો. અથવા
 39. ખાદ્ય પદાર્થની જાળવણીની પદ્ધતિઓની ચર્ચા કરો.

ડી.એલ.એડ્. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : સામાજિક વિજ્ઞાન

તારીખ : 28-04-2023

કોર્સ - 05 (A)

કુલ ગુણ : 35

સમય : 2 થી 5

(ઘોરણ 6 થી 8)

- પ્રશ્ન - 1 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (08)
1. અભિલેખ કોને કહેવાય છે ?
 2. અણહિલવાડ પાટણની સ્થાપના કોણે કરી હતી ?
 3. યુરોપના કયા - કયા રાષ્ટ્રોએ ભારત આવવાનો રાજમાર્ગ શોધવા કમર કસી હતી ?
 4. સંપાત એટલે શું ?
 5. બંધારણ કોને કહેવામાં આવે છે ?
 6. સામાજિક વિજ્ઞાનના માળખાકિય સ્વરૂપમાં કયા-કયા વિષયોનો સમાવેશ થાય છે ?
 7. નકશામાં 'પ્રક્ષેપ' કોને કહે છે.
 8. સંશોધન પદ્ધતિને બીજી કઈ પદ્ધતિ તરીકે ઓળખાય છે ?
- પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો. (08)
9. સુનામી એટલે શું ?
 10. કાંપની જમીન વિશે જણાવો.
 11. નકશાના અંગોના માત્ર નામ જણાવો.
 12. લેખીત દસ્તાવેજ કે નોંધમાં શાનો સમાવેશ થાય છે ?
- પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર ટૂંકમાં લખો. (09)
13. ભારતમાં અનુભવાતી ઋતુઓ વિશે જણાવો.
 14. રાજ્યના ન્યાયતંત્રના કારણો જણાવો.
- અથવા
14. લોકસભાના કાર્ય જણાવો.
 15. ભૂગોળ શિક્ષણના વિવિધ અભિગમો જણાવો.
- પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર મુદ્દાસર લખો. (10)
16. ઈ.સ. 1857 ના સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામના કારણો જણાવો.
 17. વર્ણનાત્મક પદ્ધતિનો અર્થ અને મહત્વ જણાવી તેને એક એકમના નમૂના દ્વારા સમજાવો.
- અથવા
17. સામાજિક વિજ્ઞાન અધ્યયન - અધ્યાપનનું સામગ્રીનું મહત્વ અને લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.

डी.एल.एड. (द्वितीय वर्ष) - 2023

विषय : हिन्दी - संस्कृत

दिनांक : 28-04-2023

कोर्स - 05 (B)

गुण : 35

समय : 2 से 5

(कक्षा : 6 से 8)

प्रश्न - 1 (अ) सूचना अनुसार उत्तर लिखिए । (04)

1. वचन परिवर्तन कीजिए । 1. किताब 2. वधु
2. लिंग परिवर्तन कीजिए । 1. तरुण 2. दास अथवा
2. क्रिया के काल कितने हैं ?
3. कहानी किसे कहते हैं ?
4. विनय पत्रिका किस कवि की रचना है ?

(ब) सविस्तार उत्तर लिखिए । (06)

5. हिन्दी भाषा के प्रमुख उद्देश्यों को समझाईए ।
6. प्रेमचंद के जीवन एवं लेखन का परिचय दीजिए ।

प्रश्न - 2 सूचना अनुसार प्रश्नों के उत्तर लिखिए । (08)

7. अभिव्यक्ति (कथन और लेखन सिखाने की विधियाँ लिखिए ।
8. हिन्दी कक्षा - 6 पाठ्यपुस्तक के बाह्य स्वरूप की विशेषताएँ लिखिए ।

अथवा

8. हिन्दी कक्षा - 7 शिक्षक संदर्शिका के आंतरिक स्वरूप की विशेषताएँ लिखिए ।
9. व्याकरण शिक्षा का महत्त्व लिखिए ।
10. तार्किक चिंतन विकसित करने की विधियाँ लिखिए ।

प्रश्न - 3 (अ) सूचना अनुसार प्रश्नों के उत्तर लिखिए । (03)

11. किसी भी दो उपनिषदों के नाम बताईए ।
12. संस्कृत में अनुवाद करो । मैं शिक्षक बनना चाहता हूँ ?
13. 'पठितुम' कौन सा कृदंत है ?

अथवा

13. 2:15 बजे को संस्कृत में लिखिए ।

(ब) विस्तार से प्रश्नों के उत्तर लिखिए । (06)

14. 'आर्यभट्ट' के बारे में टिप्पणी लिखिए ।
15. संस्कृत भाषा के समृद्ध साहित्य का परिचय दीजिए ।

प्रश्न - 4 प्रश्नों के उत्तर दीजिए । (08)

16. संस्कृत संभाषण पद्धति का महत्त्व समझाईए ।
17. संस्कृत का अन्य विषयों के साथ अनुभव बताईए ।

अथवा

17. 'स्वप्नवासदत्तम्' के चारों में जानकारी दीजिए ।
18. संस्कृत भाषा शिक्षा में ICT का किस प्रकार उपयोग किया जाता है ?
19. श्लोक गान का महत्त्व समझाईए ।

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : માહિતી અને પ્રત્યાયન તકનિકી દ્વારા અધ્યયનનું સમૃદ્ધિકરણ - 2

તારીખ : 29-04-2023

કોર્સ - 6

કુલ ગુણ : 50

સમય : 2 થી 4

- પ્રશ્ન - 1 (અ) નીચેના પ્રશ્નોના એક - બે વાક્યમાં જવાબ આપો. (05)
1. સોશિયલ નેટવર્કિંગ એટલે શું ?
 2. ગૂગલ ટ્રાઈવમાં વધુમાં વધુ કેટલા GB માહિતી ફીમાં સંગ્રહ કરી શકાય ?
 3. ઈ-ટ્યુટોરિયલ એટલે શું ?
 4. સોફ્ટવેર પાઈરસી શું છે ?
 5. કોડિંગનો કયો પ્રકાર પ્રોગ્રામિંગ માટે વધુ સરળ છે.
- (બ) માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (04)
6. BAOU નું પૂરું નામ છે.
 7. AI નું પૂરું નામ છે.
 8. દૂરવર્તી શિક્ષણનો અર્થ જણાવો.
 9. સાયબર અપરાધ એટલે શું ?
- પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર લખો. (10)
10. કોડિંગ એટલે શું ?
 11. ઓડિયો એડિટ સોફ્ટવેરનો પરિચય આપો.
 12. ઈ-ટ્યુટોરિયલની મર્યાદાઓ લખો.
 13. સંશોધન કેન્દ્રના હેતુઓ જણાવો.
 14. વેબ 2.0 ની ઉપયોગિતા લખો.
- પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના માગ્ય મુજબ ઉત્તર લખો. (09)
15. વેબ 2.0 અને વેબ 3.0 ના ઉપયોગથી શિક્ષણ વધુ સમૃદ્ધ બન્યું છે. સમજાવો.
 16. ઈ-ટ્યુટોરિયલના પ્રકારો વિશે માહિતી આપો.
 17. કોડિંગના બે પ્રકારો વિગતે સમજાવો. અથવા
 17. કોડિંગનું મહત્ત્વ વિગતે સમજાવો.
- પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (12)
18. સ્માર્ટ ફોનનો ઉપયોગ કરતી વખતે રહેલ જોખમો અને સાવધાનીની વિગતે ચર્ચા કરો.
અથવા
 18. સાયબર અપરાધના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.
 19. વોઈસ ટાઈપીંગ ટૂલ એટલે શું ? GOOGLE DOCS માં Voice Typing કેવી રીતે કરશો.
 20. શાળા કક્ષાએ સંશોધન કેન્દ્રનું મહત્ત્વ જણાવો.
- પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોનું સવિસ્તાર વિવરણ કરો. (10)
21. ગૂગલ ટ્રાઈવ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.
 22. દૂરવર્તી શિક્ષણના ફાયદાઓ અને મર્યાદાઓ જણાવો. અથવા
 22. દૂરવર્તી શિક્ષણનું મહત્ત્વ જણાવી તેના હેતુઓની ચર્ચા કરો.

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : બાળકોનું શારીરિક અને સાંવેગિક સ્વાસ્થ્ય, શાળા સ્વાસ્થ્ય શિક્ષણ-2

તારીખ : 01-05-2023

કોર્સ - 7

કુલ ગુણ : 50

સમય : 2 થી 4

- પ્રશ્ન - 1 (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર એક વાક્યમાં લખો. (05)
1. સ્વાસ્થ્યનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
 2. 15મી ઓક્ટોબર કયા દિવસ તરીકે ઉજવવામાં આવે છે ?
 3. પોષણ એટલે શું ?
 4. સમાવેશનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
 5. નિરીક્ષણ એટલે શું ?
- (બ) ટૂંકમાં જવાબ આપો. (04)
6. બાળલગ્ન એટલે શું ?
 7. જીવનટકાવી રાખવા માટેનું અનિવાર્ય ઘટક કયું છે ?
 8. SVYM નું પૂરું નામ લખો.
 9. કમળો શેના દ્વારા ફેલાતો રોગ છે ?
- પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (10)
10. NCF માં અભ્યાસક્રમ નિર્માણના કયા નિર્દેશક સિદ્ધાંતો સૂચવ્યા છે ?
 11. શરીરની જ્ઞાનેન્દ્રિયોના નામ જણાવો.
 12. પીવાનું પાણી કેવું હોવું જોઈએ ? સ્પષ્ટ કરો.
 13. અક્ષમતાવાળા બાળકો કોને કહેવાય ?
 14. સર્વાંગી વિકાસ સાધવો એટલે શું ?
- પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો. (09)
15. FRCH સંસ્થા કઈ કઈ પ્રવૃત્તિઓ કરે છે ?
 16. બાય શા માટે અને કેવી રીતે આપવી.
 17. પ્રાથમિક સારવાર આપનાર વ્યક્તિમાં કઈ કઈ આવડતો હોવી જોઈએ. અથવા
 17. યોગાસનથી શરીર પર થતી અસરો જણાવો.
- પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ આપો. (12)
18. વાહક જન્ય રોગો જણાવી વિગતે માહિતી આપો. અથવા
 18. સાંધિક રમતોમાં સંકલન ખૂબ જ અગત્યનો ભાગ ભજવે છે. તે સમજાવો.
 19. કુદરતી ઉપચાર કયા કયા છે ? તે જણાવી વિગતે લખો.
 20. એઈડ્સના લક્ષણોની ફેલાવો અને અટકાયત વિશે જણાવો.
- પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોના માગ્ય મુજબ ઉત્તર લખો. (10)
21. સ્વચ્છતાના મુખ્ય ઘટકો જણાવી વિસ્તૃત સમજાવો.
 22. શરીરનાં વિવિધ તંત્રો જણાવી વિગતે સમજાવો. અથવા
 22. ફેક્ટરના લક્ષણો અને સારવારની રીતો જણાવી વિગતે લખો.

ડી.એલ.એડ. (દ્વિતીય વર્ષ) - 2023 (નવો કોર્સ)

વિષય : સર્જનાત્મક નાટકો, લલિતકલાઓ, હસ્તકલાઓ અને મૂલ્યાંકન-2

તારીખ : 02-05-2023

કોર્સ - 8

કુલ ગુણ : 50

સમય : 2 થી 4

- પ્રશ્ન - 1 (અ) નીચેના પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો. (05)
1. ચિત્રકલાના કેટલા પ્રકાર છે ?
 2. હસ્તાગુલીની કલાને કઈ કલા કહેવાય ?
 3. કયા નાટકકારની દરગાહ અમદાવાદમાં આવેલી છે ?
 4. ડાંગી નૃત્યને કયા નામથી ઓળખાય છે ?
 5. અંતરના પછીના ત્રીજા ભાગને શું કહેવાય ?
- (બ) ખાલી જગ્યા પૂરો. (04)
6. રંગચક્રમાં સામ-સામે આવતા રંગોને કહેવાય.
 7. શેરી નાટક એ કરવાનું કામ કરે છે.
 8. રાસડા એ નો પ્રકાર છે.
 9. ધોળ એ નો પ્રકાર છે.
- પ્રશ્ન - 2 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (10)
10. લય એટલે શું તેના પ્રકાર લખો.
 11. શેરીનાટકની પ્રસ્તુતિનું વર્ણન કરો.
 12. ગુજરાતના લોકનૃત્યના નામ આપો.
 13. કાગળના રમકડાં બનાવવા માટે કાગળનો માવો બનાવવાની રીત વર્ણવો.
 14. કેલીગ્રાફી એટલે શું ?
- પ્રશ્ન - 3 નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ લખો. (09)
15. રંગોનું મહત્વ અને તેના ઉપયોગ જણાવો.
 16. ચિત્રકલાના મૂળતત્ત્વો કયા કયા છે. સમજાવો.
 17. નાટ્યકાર શ્રી જયશંકર (સુંદરી) વિશે લખો. અથવા
 17. ગુજરાતના કોઈ એક નૃત્યાંગના વિશે સવિસ્તાર સમજાવો.
- પ્રશ્ન - 4 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર લખો. (12)
18. પુનરાંકનના નામ આપી સવિસ્તાર સમજાવો.
 19. હસ્તકલા અંતર્ગત વિવિધ કલાના નામ આપો. કોઈ બે કલા વર્ણવો.
 20. નાટક કરતી વખતે ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો. અથવા
 20. ગરબા અને ગરબીમાં શું તફાવત છે. તે સવિસ્તાર લખો.
- પ્રશ્ન - 5 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર જવાબ લખો. (10)
21. વિસ્તરણના પ્રકાર જણાવો.
 22. શેરી નાટકનો ઇતિહાસ જણાવો. અથવા
 22. ગુજરાતના લોકનૃત્યમાં કોળી નૃત્ય વર્ણવો.